

ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2014

Μάθημα: ΙΣΤΟΡΙΑ

Τάξη: Γ΄

Ημερομηνία: 04/06/2014

Διάρκεια: 2 ώρες

- Προσοχή:**
- * Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα (4) μέρη και έξι (6) σελίδες.
 - * Να γράψετε τις απαντήσεις στα φύλλα εξέτασης που σας δόθηκαν.
 - * Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (4 μονάδες)

Να απαντήσεις **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ** και στις δύο (2) ερωτήσεις.

1. α. Να γράψεις στα φύλλα εξέτασής σου τα γράμματα της στήλης Α΄ και δίπλα από το καθένα τον αντίστοιχο αριθμό με το ορθό περιεχόμενο της στήλης Β΄.

Προσοχή: Στη στήλη Β περισσεύει ένα σημείο.

ΣΤΗΛΗ Α΄

1. Τόμας Τζέφερσον
2. Τζορτζ Ουάσινγκτον
3. Άνταμ Σμιθ
4. Λεόντιος Μαχαιράς

ΣΤΗΛΗ Β΄

- α. Συγγραφέας κυπριακής χρονογραφίας
- β. Συντάκτης της Διακήρυξης της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας
- γ. Πρωτεργάτης της *Εγκυκλοπαίδειας*
- δ. Πρώτος πρόεδρος των Η.Π.Α.
- ε. Εισηγητής του *οικονομικού φιλελευθερισμού*

(4 x 0,5 μον.= 2 μον.)

β. Να προσδιορίσεις, αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σου τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Μιχαήλ Άγγελος ζωγράφησε τον πίνακα *Μόνα Λίζα*.
2. Ο πρώτος περίπλους της γης έγινε από τον Χριστόφορο Κολόμβο.
3. Η Φιλική Εταιρεία δημιουργήθηκε με σκοπό την προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία.
4. Οι Ευρωπαίοι διαφωτιστές πίστευαν ότι μόνο η καθιέρωση της ανεξιθρησκίας θα απάλλαζε τους ανθρώπους από τη μισαλλοδοξία.

(4 x 0,5 μον.= 2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (6 μονάδες)

Να απαντήσεις σε **δύο (2) ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Να γράψεις κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω:

- α. Παιδομάζωμα (μον. 1)
- β. Ανθρωπισμός (μον. 1)
- γ. Νεοελληνικός Διαφωτισμός (μον. 1)

2. Για τις συνέπειες της Άλωσης που επέδρασαν σ' όλο τον κόσμο, ο Αυστριακός ποιητής και συγγραφέας Στέφαν Τσβάιχ αναφέρει: «*Η ανθρωπότητα δεν θα μπορέσει να εκτιμήσει ποτέ σ' όλη του την έκταση το κακό που μπήκε από την Κερκόπορτα εκείνη τη μοιραία ώρα, ούτε το τι έχασε ο κόσμος του πνεύματος με την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης, της Αλεξάνδρειας και του Βυζαντίου...*».

Να αναφέρεις τρεις (3) συνέπειες από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453.

(μον. 3)

3. Να αναφέρεις τρία (3) βασικά χαρακτηριστικά του κινήματος της Αναγέννησης.

(μον. 3)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (8 μονάδες)

Να απαντήσεις σε **δύο (2) ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

1. α.

Βασανιστήρια των Ισπανών στους γηγενείς του Μεξικού.

β. «Τα εύφορα εδάφη της Νέας Αγγλίας και της Πενσυλβανίας προσέλκυαν τους Άγγλους, οι οποίοι ασχολήθηκαν με τη γεωργία. Όταν στις αρχές του 17ου αιώνα ο Τζων Ρολφ φύτεψε μια νέα ποικιλία καπνού στη Βιρτζίνια, έσωσε την αποικία της Βιρτζίνια από την εξαφάνιση. Εκτός του καπνού, οι Άγγλοι εξήγαγαν ψάρια, διατροφικά αγαθά και ξυλεία. Οι αποικίες στην Καραϊβική είδαν μεγάλη οικονομική ανάπτυξη, καθώς οι φυτείες ζαχαροκάλαμου αποτελούσαν μερικές από τις πιο μεγάλες και κερδοφόρες επιχειρήσεις του κόσμου. Ο εμπορικός στόλος των Άγγλων έλεγχε το εμπόριο ζάχαρης στις Δυτικές Ινδίες, καθώς και το εμπόριο στον Ατλαντικό... [...]

Στη Νότια Αμερική, οι άποικοι ήταν ιδιαίτερα σκληροί με τους γηγενείς*. Οι Ισπανοί χρησιμοποίησαν καταναγκαστική εργασία ιθαγενών* για την εξόρυξη πολύτιμων μετάλλων. Επιπροσθέτως, διέπραξαν πολλές ωμότητες σε βάρος των Αζτέκων και των Ίνκας. Ο επίσκοπος Μπαρτολομέ δε las Κάσας κατήγγειλε τη βιαιότητα των συμπατριωτών του στους γηγενείς του Μεξικού, με αποτέλεσμα τη θέσπιση νόμων για την προστασία τους. Θεωρητικά, οι Ινδιάνοι απολάμβαναν τα ίδια δικαιώματα με αυτά των άλλων υπηκόων του βασιλιά της Ισπανίας, αλλά στην πραγματικότητα δεν μπορούσαν να διαμαρτυρηθούν για τις βιαιότητες των νέων κυρίων τους. Οι Ισπανοί άποικοι ήταν πεπεισμένοι για τη φυλετική τους ανωτερότητα και δεν αισθάνονταν τύψεις για την κακομεταχείριση των αυτοχθόνων*. Οι Πορτογάλοι υποδούλωσαν πολλές χιλιάδες ιθαγενών με σκοπό την απασχόλησή τους στις φυτείες ζαχαροκάλαμου στη Βραζιλία».

Σχέσεις μεταξύ ιθαγενών και αποίκων, *Βικιπαίδεια* (<http://el.wikipedia.org/>)

*γγενείς, ιθαγενείς, αυτόχθονες = ντόπιοι κάτοικοι

Μελετώντας τις πιο πάνω πηγές και με βάση τις ιστορικές σου γνώσεις, να αναφέρεις και να εξηγήσεις δύο (2) θετικές και δύο (2) αρνητικές συνέπειες που είχαν οι Ανακαλύψεις για την Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο. (μον. 4)

2. α.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης περνά τον Προύθο. Πίνακας του Π. Φον Ες.

Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη. Χριστόπουλος, Γ. (εκδ.), *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους: Η Ελληνική Επανάσταση και η Ίδρυση του Ελληνικού κράτους 1821-1832*, τ. ΙΒ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1975, © Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα.

β. «Την ίδια στιγμή έριδες, αντιζηλίες, διαφωνίες και απειθαρχία δυσχέραναν όλο και περισσότερο την κατάσταση στο στρατόπεδο των επαναστατών, ενώ αρκετοί άρχισαν να λιποτακτούν. Στις συνθήκες αυτές ο Αλέξανδρος Υψηλάντης αποφάσισε να τεθεί ο ίδιος επικεφαλής μιας σύγκρουσης, η έκβαση της οποίας ήλπιζε ότι θα μετέβαλλε ευνοϊκά την κατάσταση. Συγκέντρωσε λοιπόν στην περιοχή του Δραγατσανίου τα ένοπλα σώματα που είχαν απομείνει. Ένα από αυτά ήταν ο *Ιερός Λόχος*, που συστήθηκε από ενθουσιώδεις αλλά χωρίς πολεμική εμπειρία νεαρούς εθελοντές από την Οδησό και από άλλες ελληνικές παροικίες. Ωστόσο, η απειθαρχία και η έλλειψη συντονισμού δεν επέτρεψαν την εφαρμογή του πολεμικού σχεδίου που είχε αποφασιστεί. [...] Παρά την αυταπάρνηση των ιερολοχιτών η κατάληξη της μάχης ήταν τραγική. Οι απώλειες ήταν τεράστιες, σχεδόν καθολικές, ενώ ο πανικός που προκλήθηκε από το απρόσμενο της σύγκρουσης οδήγησε σε άτακτη φυγή και σε οριστική διάλυση του στρατοπέδου του Υψηλάντη».

Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού
http://www.fhw.gr/chronos/12/gr/1821_1833/enarxi/03.html

γ. «Φήμες που διέτρεχαν όλη την Πελοπόννησο για επικείμενη εξέγερση των χριστιανών θορύβησαν τους Οθωμανούς που σταδιακά άρχισαν να συγκεντρώνονται στην οχυρωμένη Τριπολιτσά και στα κάστρα των άλλων σημαντικών πόλεων. Η ένταση στις σχέσεις χριστιανών και μουσουλμάνων διατηρήθηκε κλιμακούμενη έως τα μέσα Μαρτίου. Από την εποχή εκείνη σε πολλές επαρχίες άρχισαν να σημειώνονται σποραδικές επιθέσεις κλεφτών σε βάρος μουσουλμάνων, ενώ η ένταση ανατροφοδοτούνταν από τις λεηλασίες των σπιτιών που εγκατέλειπαν οι μουσουλμανικές οικογένειες. Η δυναμική της διαρκώς κλιμακούμενης έντασης, ο φόβος των αντιποίνων και η πίεση των κλεφτών και των Φιλικών οδήγησαν ακόμη και τους πλέον διστακτικούς από τις ηγετικές ομάδες των Πελοποννησίων να κηρύξουν την επανάσταση στις περιοχές τους και να τεθούν επικεφαλής. Έτσι, στο τελευταίο δεκαήμερο του Μαρτίου οι περισσότερες επαρχίες κήρυξαν την επανάσταση, ακολουθώντας και παρασύροντας η μία την άλλη».

Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού
http://www.fhw.gr/chronos/12/gr/1821_1833/enarxi/03.html

Μελετώντας τις πιο πάνω πηγές και με βάση τις ιστορικές σου γνώσεις να αναφέρεις και να εξηγήσεις δύο (2) λόγους για τους οποίους οδηγήθηκε σε αποτυχία η έναρξη της επανάστασης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και δύο (2) λόγους για τους οποίους θεωρήθηκαν ευνοϊκότερες οι συνθήκες για επιτυχία στο νότιο ελλαδικό χώρο (Πελοπόννησος).

(μον. 4)

3. «Όταν στη δημοκρατία ο οργανωμένος λαός έχει την υπέρτατη εξουσία, τότε αυτό είναι δημοκρατία. Όταν η υπέρτατη εξουσία βρίσκεται στα χέρια μιας μερίδας του λαού, τότε αυτό λέγεται αριστοκρατία».

Μοντεσκιέ

«Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι. Δεν είναι η καταγωγή, αλλά η αρετή μόνο που τους κάνει να διαφέρουν».

Βολτέρος

«Η αληθινή εκπαίδευση συνίσταται λιγότερο σε διδαχές και περισσότερο σε ασκήσεις». «Ο άνθρωπος γεννήθηκε λεύτερος. Κι όμως, σ' ολόκληρη τη γη είναι αλυσοδομένος».

Ρουσό

«Στην προσπάθεια της έρευνας για την αλήθεια είναι ανάγκη ν' αμφιβάλλουμε για το καθετί, όσο μπορούμε περισσότερο».

Ντεκάρτ

<http://www.sansimera.gr>

Μελετώντας τα πιο πάνω αποφθέγματα και με βάση τις ιστορικές σου γνώσεις, να αναφέρεις τέσσερα (4) βασικά χαρακτηριστικά του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

(μον. 4)

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ (2 μονάδες)

Να απαντήσεις σε **μία (1) ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. «Στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας βρισκόταν μια μικρή μειοψηφία ξένων, καθολικών στο θρήσκευμα, που διέθετε πλούτο, μόρφωση, πολιτική δύναμη και κοινωνική ισχύ».

Να αναφέρεις από ποιες κοινωνικές τάξεις αποτελούνταν η κυπριακή κοινωνία κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας.

(μον. 2)

2. «Οι Τούρκοι όμως μπαίνουν κρυφά σε διάφορα σημεία και χτυπούν από τα πλάγια και από πίσω. Οι συμπλοκές συνεχίζονται μέσα στους δρόμους. Πολλοί Τούρκοι σκοτώνονται από βλήματα που ρίχνονται επάνω από τις στέγες και τα παράθυρα. Η οργανωμένη όμως και συντονισμένη αντίσταση παύει και ο πανικός κυριεύει τους πολιορκημένους, ιδίως τους χωρικούς. Πολλοί επιχειρούν να διαφύγουν έξω από την πόλη μέσα από τα ανοίγματα των τειχών, αλλά κατακόπτονται. Άλλοι πάλι καταθέτουν τα όπλα τους με την υπόσχεση ότι θα

τούς χαρίσουν τη ζωή, αλλά συμβαίνει το αντίθετο. Η σφαγή και η λεηλασία γενικεύονται μέσα στην πόλη, καθώς ορμά μέσα από την πύλη της Αμμοχώστου και το τουρκικό ιππικό. Άγριες σκηνές διαδραματίζονται σκορπώντας την αλλοφροσύνη στα πλήθη. Οι κρότοι των κανονιών αραιώνουν σιγά σιγά και τέλος παύουν, αλλά η σφαγή και η λεηλασία εξακολουθούν επί τρεις ολόκληρες ημέρες. Ο αριθμός των νεκρών της πρώτης μέρας λέγεται ότι ξεπέρασε τις 20.000. Όσοι πιάστηκαν τις τρεις πρώτες ημέρες θεωρήθηκαν σκλάβοι. Όσοι όμως παρουσιάστηκαν και παραδόθηκαν την τέταρτη μέρα, κρυμμένοι ως τότε, αυτοί καταγράφηκαν για να πληρώνουν το χαράτσι, και αφέθηκαν ελεύθεροι. Από την τέταρτη ημέρα άρχισε το πούλημα των σκλάβων και των πολύτιμων αντικειμένων. Από καμιά άλλη ελληνική πόλη, εκτός από την Κωνσταντινούπολη, δεν είχαν αποκομίσει οι Τούρκοι τόσο πλούσια λάφυρα, όσα από την Λευκωσία».

Α. Βακαλόπουλος, Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, τομ. Γ΄, Θεσσαλονίκη 1968 (διασκευή)

Μελετώντας το πιο πάνω παράθεμα να αναφέρεις δύο (2) συνέπειες της άλωσης της Κύπρου από τους Τούρκους για τον πληθυσμό και γενικά για την Κύπρο. (μον. 2)

Ο Διευθυντής

Ιάκωβος Παπαντωνίου